

**ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง**

**The Opinion of Administrators and Mentor Teachers toward Teaching Experience
Management of Department of Agricultural Education, Faculty of Industrial Education,
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang**

ปิยะนารด จันท์เล็ก* ศศิธร จารุสมบัติ** วันทนี โชติสกุล** รัชดากร พลภักดี** อรุณรัศมี แสงศิลา*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และ อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและสามารถตอบแบบสอบถามได้ในสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยทำการศึกษาเฉพาะสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในช่วง 5 ปี ย้อนหลังที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตรได้ส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในระดับการศึกษาระดับพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา จำนวน 16 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (percentage) ผลการวิจัยพบว่า

ผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรมากที่สุด คือ รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ (ร้อยละ 78.31) ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรมากที่สุด คือ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์พี่เลี้ยง (ร้อยละ 85.54)

กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การปฐมนิเทศนักศึกษา (ร้อยละ 81.82) และการสอบถามความพร้อมของสถานศึกษาในการรับนักศึกษา (ร้อยละ 78.31) ปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอน คือ นักศึกษาขาดความพร้อม ขาดความพร้อม (ร้อยละ 10.84) อาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศน้อยครั้งและไม่ตรงตามเวลา (ร้อยละ 8.43) สถานศึกษาไม่สามารถจัดวิชาให้ฝึกสอน ได้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา (ร้อยละ 8.43) มีปัญหาในการประสานงานระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ (ร้อยละ 3.61) อาจารย์พี่เลี้ยงไม่ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง และขาดการเอาใจใส่ต่อนักศึกษาฝึกสอน และนักเรียน (ร้อยละ 2.41)

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ โดยทั่วไป คือ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ (ร้อยละ 98.80) มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะสอน (ร้อยละ 85.54) และวิเคราะห์หลักสูตรได้ (ร้อยละ 80.72) ในด้านการสอนควรมีความสามารถในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในวิชาเรียนได้ (ร้อยละ 95.18) มีทักษะการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอน (ร้อยละ 91.57) และมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน (ร้อยละ 87.95)

คำสำคัญ: ความคิดเห็น, ผู้บริหาร, อาจารย์พี่เลี้ยง, การจัดการ, การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
เอกสารนี้เป็นเอกสารต้นฉบับที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

* อาจารย์ ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Abstract

The purposes of this research was to study the opinion of administrators and mentor teachers toward teaching experience management of department of Agricultural Education (AGED), faculty of Industrial Education (IDED), King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang (KMUTL). Populations were administrators and mentor teachers who were delegated from schools that were taking care of student teachers of the AGED department and who were able to answer the questionnaires. This research was studied in five year backwards of 16 schools both general education level and vocational education level which the AGED department had sent student teachers to practice teaching. Data were collected by using questionnaires and analyzed by employing frequency and percentage.

Findings revealed that in the process of teaching experience management, the most persons (78.31%) who considered and decided in accepting the student teacher from the AGED department were assistants or associate principals. Most of factors in consideration and decision in accepting the student teacher from the AGED department were knowledge; ability, and experience of mentor teacher (85.54%). The most importance in the process of teaching experience management were an orientation for student teachers (81.82%) and a readiness of school in accepting student teachers (78.31%).

The problem in accepting student teachers, for student teacher side had not responsibilities and readiness. (10.84%), for supervisor side was less of supervision and no punctuality (8.43%), for school side was not able to arrange subjects congruence to meet the need of student teachers (8.43%), for process of teaching experience management side was coordinating between mentor teachers and supervisors (3.61%), for mentor teacher side was not follow up and discontinued advice including no taking care of student teachers and students (2.41%).

The most qualification requirement of student teachers, in general side was able to make study plan (98.80%), to have knowledge in curriculum (85.54%) and, to analyze curriculum (80.72%), in teaching side such as agriculture, home economics and agro-industry was to conduct students in practices (95.18%), to have skill in agriculture/home economics/agro-industry practices (91.57%) and, to have knowledge in agriculture/home economics/agro-industry contents (87.95%).

Keywords : Opinion, Administrator, Mentor teacher, Management, Teaching experience

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทันกับวิทยาการสมัยใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนเป็นหลัก ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพ คือ การศึกษา เพราะการศึกษาจะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น หลักสูตร ผู้บริหาร

ผู้เรียน วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสภาพแวดล้อม แต่สิ่งที่สำคัญสิ่งหนึ่งก็คือ ครู ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ สรรพคุณวิธีการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น พร้อมทั้งสร้างคุณธรรมให้เกิดแก่ผู้เรียน ครูจึงควรได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้รอบ มีอุดมการณ์ในวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ซึ่งระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ [1]

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นกระบวนการภาคปฏิบัติที่นับได้ว่าเป็นหัวใจในการผลิตครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา อีกทั้งเป็นประสบการณ์ที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพครู เพราะเป็นช่วงเวลาที่สำคัญสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาหรือนักศึกษาคณะครูจะได้ตรวจสอบตนเอง โดยการนำเอาทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ มาประยุกต์สู่การปฏิบัติ เป็นโอกาสสำคัญที่นักศึกษาจะได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายใต้การแนะนำของอาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ของสถาบัน กับทั้งเรียนรู้เกี่ยวกับผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนนักศึกษาและบุคลากรในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้ฝึกความรับผิดชอบ ความอดทน และการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับการเป็นครู ส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้เป็นอย่างดี การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนอกจากมีความสำคัญต่อนักศึกษาดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้สถาบันได้นำความรู้และเทคนิควิธีใหม่ๆ ไปเผยแพร่แก่ชุมชน โดยผ่านทางนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและอาจารย์นิเทศก์ของสถาบัน ในขณะเดียวกันก็จะรับข้อมูลต่างๆ จากโรงเรียนและชุมชนมาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนาการผลิตครูให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมมากขึ้น ดังนั้น การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา [2]

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ใน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์ และสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร โดยจัดการฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพครูให้แก่นักศึกษาทุกกระบวนการ เช่น การประสานงานกับสถานศึกษาในการส่งนักศึกษาออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสาขาวิชาต่าง ๆ การปฐมนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การกำหนดอาจารย์นิเทศก์ การจัดทำคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นต้น [1] ซึ่งภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ได้จัดส่งนักศึกษาไปฝึกสอนตาม โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน/กรุงเทพมหานคร และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยที่ผ่านมายังมีได้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร เพื่อสะท้อนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชา

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์พี่เลี้ยง ที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อันจะนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถผลิตบัณฑิตให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง ที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3. ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการวิจัยเฉพาะสถานศึกษาที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดส่งนักศึกษาออกไปฝึกสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน/กรุงเทพมหานคร และวิทยาลัยเกษตร

และเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในช่วง 5 ปีซ้อนหลัง

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อจะได้ทราบสถานภาพทั่วไป และความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

5. หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ใช้เป็นแนวทางในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

2. มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกแห่งที่จัดการศึกษาทางการศึกษาระดับปริญญาตรีสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ตามความเหมาะสม

3. ผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้

6. นิยามศัพท์

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ตรงในสถานการณ์จริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของการเป็นครู ที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดให้นักศึกษาภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ทั้ง 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์ และสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไป

เรียน โดยกำหนดระยะเวลาในการฝึกประมาณ 1 ภาคเรียน [2]

สถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้ส่งนักศึกษาออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นเวลา 1 ภาคเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ช่วย/รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือผู้บริหารในตำแหน่งอื่น ที่ประจำการอยู่ในสถานศึกษา ซึ่งภาควิชาครุศาสตร์เกษตรส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลการบริหาร/การจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้แก่นักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง อาจารย์ประจำการอยู่ในสถานศึกษา ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษา และข้อแนะนำเกี่ยวกับงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้แก่นักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

7. ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และ อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรง และสามารถตอบแบบสอบถามได้ในสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยทำการศึกษาเฉพาะสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในช่วง 5 ปี ซ้อนหลังที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตรได้ส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามสถานศึกษาต่างๆ ทั้งในระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา จำนวน 16 แห่ง ดังต่อไปนี้

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า
2. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
3. โรงเรียนพรตพิทยพยัต
4. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
5. โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ
6. โรงเรียนสตรีเศรษฐบุตร
7. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
8. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง
9. โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก
10. โรงเรียนวัดราชโกษา
11. โรงเรียนวัดหัวคู

ระดับอาชีวศึกษา

1. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจะเข้เกรว
2. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี
3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
4. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี
5. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี

8. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่เลี้ยงที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่เลี้ยงให้กับนักศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (check list) และเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ

9. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

นำแบบสอบถามไปประมวลผล เพื่อวิเคราะห์และหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (percentage)

10. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

10.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 63.64 มีอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 45.46 มีอายุราชการ 21-25 ปี 26-30 ปี และ 31-35 ปี เท่ากันคือ ร้อยละ 27.27 จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ร้อยละ 27.28 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการมีหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารวิชาการ/การจัดการศึกษา ร้อยละ 90.91 และผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร ร้อยละ 54.54 เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านการสอน ร้อยละ 63.64 เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตร ร้อยละ 54.55 และส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นอาจารย์ที่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครูศาสตร์เกษตร ร้อยละ 81.82

ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ที่เลี้ยง

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.05 มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 63.89 มีอายุราชการ 21-25 ปี ร้อยละ 36.11 จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 73.62 ตำแหน่งในปัจจุบันคือ ครูผู้สอน ร้อยละ 94.45 และมีประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร 21-30 ปี ร้อยละ 54.17 เคยเข้ารับการอบรมด้านการสอน ร้อยละ 72.23 เคยเข้ารับการอบรมด้านการเกษตร ร้อยละ 79.17 และส่วนใหญ่เคยเป็นอาจารย์ที่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครูศาสตร์เกษตร ร้อยละ 77.78 ได้เป็นอาจารย์ที่เลี้ยงครั้งสุดท้ายเมื่อปีการศึกษา 2548 ร้อยละ 43.05 หน้าที่อื่นนอกจากการสอนคือ เป็นครูประจำชั้น ร้อยละ 77.78

สำหรับวิชาที่สอนและเหตุผลที่สอนวิชาอื่น ๆ ของอาจารย์ที่เลี้ยงพบว่า อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนมากสอนวิชาโครงการ ร้อยละ 33.33 ทั้งนี้อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ร้อยละ 62.50 ต้องสอนวิชาอื่น ๆ ได้แก่ คณิตศาสตร์ สังคม ฯลฯ สำหรับเหตุผลที่ต้องสอนวิชาอื่นนอกเหนือจากวิชาทางการเกษตร/ คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร ร้อยละ 40.28 คือ อาจารย์ผู้สอนวิชาอื่นนั้นมีจำนวนไม่เพียงพอจึงต้องไปช่วยสอน นอกจากนี้แล้วอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ร้อยละ 72.22 เห็นว่าจำนวนคาบสอนในแต่ละสัปดาห์เหมาะสมแล้ว

10.2 กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

การรับนักศึกษาฝึกสอนของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนมากร้อยละ 78.31 คิดว่า ผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรมากที่สุดคือ รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ นอกจากนี้แล้ว ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงร้อยละ 85.54 คิดว่าปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรมากที่สุด คือ ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์ที่เลี้ยงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การรับนักศึกษาฝึกสอนของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

รายการ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
ผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษา*		
รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	65	78.31
หัวหน้าคณะ/หัวหน้ากลุ่มสาระฯ งานอาชีพและเทคโนโลยี	47	56.63
อาจารย์ที่เลี้ยง	46	55.42
ผู้อำนวยการ	10	12.05
อาจารย์ผู้สอน และหัวหน้างานหลักสูตร	2	2.41
ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษา*		
ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์ที่เลี้ยง	71	85.54
ความพร้อมด้านอาคาร สถานที่	52	62.65
จำนวนอาจารย์ที่เลี้ยง	48	57.83
อื่นๆ (ความรู้ ความสามารถของนักศึกษา วิชาเอกของนักศึกษา ประวัติของนักศึกษา)	29	34.94

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

รายวิชาที่เปิดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ของผู้บริหาร และอาจารย์ที่เลี้ยง

พบว่า ในระดับอาชีวศึกษาผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเกินครึ่งหนึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ 55.56) ตอบว่าเปิดรายวิชาในหมวดวิชาชีพ กลุ่มวิชาชีพเฉพาะสาขา ได้แก่ วิชาหลักการเลี้ยงสัตว์ทั่วไป การประมง หลักพืชกรรม และวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

ในระดับชั้นพื้นฐานผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.21) ตอบว่าเปิดรายวิชาเกษตรด้านพืช ส่วนวิชาคหกรรม ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.43) ตอบว่าเปิดรายวิชาด้านงานประดิษฐ์ รองลงมาคือ ด้านงานบ้าน (ร้อยละ 69.64) และ ด้านอาหารและเครื่องดื่ม (ร้อยละ 60.71)

กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

ตารางที่ 2 กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ
ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

รายการ	จำนวน (N = 83)	ร้อยละ
ขั้นตอนการจัดการฝึกสอน*		
ปฐมนิเทศนักศึกษา	73	87.95
สอบถามความพร้อมของสถานศึกษาในการรับนักศึกษาฝึกสอน	65	78.31
ปฐมนิเทศอาจารย์ที่เลี้ยง	45	54.22
อาจารย์นิเทศก์พานักศึกษาไปรายงานตัว	43	51.81
ปฐมนิเทศอาจารย์นิเทศก์	24	28.92
อาจารย์นิเทศก์รับตัวนักศึกษาฝึกสอนกลับ	23	27.71
อาจารย์นิเทศก์พบกับอาจารย์ที่เลี้ยง	4	4.82
จำนวนครั้งในการนิเทศการสอน/ภาคเรียน (อย่างน้อยที่สุด)		
1 ครั้ง	3	3.61
2 ครั้ง	47	56.63
3 ครั้ง	26	31.33
อื่นๆ (4 ครั้ง 5 ครั้ง)	7	8.43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 83)	ร้อยละ
คุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์ที่ต้องการมากที่สุด		
มีเวลามากพอที่จะไปนิเทศได้	40	48.19
มีมนุษยสัมพันธ์ดี	21	25.30
มีประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่า 1 ปี	19	22.89
ตำแหน่งทางวิชาการสูง	1	1.20
วุฒิกการศึกษา	1	1.20
อื่น ๆ (เป็นที่ปรึกษาที่ดีของนักศึกษา)	1	1.20
วิธีการประเมินผลการสอนที่มีประสิทธิผลดีที่สุด		
ยึดถือตามอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่		
เลี้ยงเท่า ๆ กัน	60	72.29
ยึดถืออาจารย์ที่เลี้ยงเป็นหลัก	20	24.10
ยึดถืออาจารย์นิเทศก์เป็นหลัก	1	1.20
อื่น ๆ เช่น ประเมินจากผลการปฏิบัติงาน		
ของนักศึกษา	2	2.41
* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ		

จากตารางที่ 2 พบว่ากระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีความสำคัญมากที่สุดตามความเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.82) คือ ปฐมนิเทศนักศึกษา รองลงมา คือ สอบถามความพร้อมของสถานศึกษาในการรับนักศึกษาฝึกสอน (ร้อยละ 78.31) ส่วนการนิเทศการฝึกสอนนั้นผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนมาก (ร้อยละ 56.63) มีความเห็นว่าควรนิเทศอย่างน้อยที่สุด 2 ครั้งต่อภาคเรียน ส่วนคุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์ที่ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.19) ต้องการมากที่สุด คือ มีเวลามากพอที่จะไปนิเทศได้ และผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.29) คิดว่าวิธีการประเมินผลการสอนที่มีประสิทธิผลดีที่สุด คือ ยึดอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยงเท่า ๆ กัน

ปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอนของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเกินครึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ 56.63) พบปัญหาในการรับนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งปัญหาที่พบในแต่ละด้าน ได้แก่ ปัญหาในด้านนักศึกษาฝึกสอน คือ

นักศึกษาขาดความรับผิดชอบ ขาดความพร้อม (ร้อยละ 10.84) ปัญหาในด้านอาจารย์ที่เลี้ยง คือ ไม่ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องและขาดการเอาใจใส่ต่อนักศึกษาฝึกสอน และนักเรียน (ร้อยละ 2.41) ปัญหาในด้านอาจารย์นิเทศก์ คือ ไปนิเทศน้อยครั้งและไม่ตรงตามเวลา (ร้อยละ 8.43) ปัญหาในด้านสถานศึกษา คือ ไม่สามารถจัดวิชาให้ฝึกสอนได้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา (ร้อยละ 8.43) ส่วนปัญหาในด้านกระบวนการจัดการฝึกสอน คือ การประสานงานระหว่างอาจารย์ที่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ (ร้อยละ 3.61) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอนของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

ปัญหาที่พบ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
ปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอน		
พบ	47	56.63
ไม่พบ	29	34.94
ไม่ทราบข้อมูล	7	8.43
ด้านนักศึกษาฝึกสอน*		
ความรับผิดชอบ ขาดความพร้อม	9	10.84
งานเดิมมีมาก ฝึกสอนไม่เต็มที่		
มาสาย ลาหยุดบ่อย	7	8.43
เทคนิคการสอน	4	4.82
ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหา	3	3.61
การปรับตัวให้เข้ากับชั้นเรียน	2	2.41
การเตรียมการสอน	2	2.41
การแต่งกายไม่เหมาะสม	2	2.41
ภาวะผู้นำ	1	1.20
มีแต่นักศึกษาชาย	1	1.20
ความประพฤติส่วนตัว		
พฤติกรรมไม่เหมาะสม (บางคน)	1	1.20
ด้านอาจารย์ที่เลี้ยง*		
ไม่ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง	2	2.41
ขาดการเอาใจใส่ต่อนักศึกษาฝึกสอน	2	2.41
และนักเรียน		
ไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนอย่างเต็มที่	1	1.20
วิชาที่สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาของ	1	1.20
นักศึกษาฝึกสอน		
ประสบการณ์น้อย	1	1.20

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัญหาที่พบ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
ด้านอาจารย์นิเทศก์*		
ไปนิเทศน้อยครั้ง และไม่ตรงต่อเวลาติดตาม	7	8.43
อาจารย์นิเทศบางท่านไม่เข้าใจธรรมชาติของ		
นักเรียนมัธยมศึกษาไม่เข้าใจการเรียน	2	2.41
การสอน		
ไม่ค่อยพบกับทางโรงเรียน/วิทยาลัย	1	1.20
ด้านสถานศึกษา*		
ไม่สามารถจัดวิชาให้สอนได้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา	7	8.43
เครื่องมือ อุปกรณ์ไม่พร้อม	3	3.61
อื่น ๆ (ให้การดูแลไม่ทั่วถึง เข้มงวดเรื่อง	2	2.41
การแต่งกายมากเกินไป		
ด้านกระบวนการจัดการฝึกสอน*		
การประสานงานระหว่างอาจารย์ที่เลี้ยงกับ		
อาจารย์นิเทศก์	3	3.61
การจัดทำแผนการสอนล่าช้า	2	2.41
อื่น ๆ (การจัดทำวัสดุ สื่อ อุปกรณ์การสอน	2	2.41
หลายวิชา)		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

10.3 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

ตารางที่ 4 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

รายการ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
คุณสมบัติของนักศึกษาฝึกสอนโดยทั่วไป*		
มีมนุษยสัมพันธ์ดี	34	40.96
มีความรู้ด้านการเกษตร	22	26.51
มีความสามารถด้านการผลิตสื่อการสอน	21	25.30
มีทักษะด้านการเกษตร	20	24.10
มีจิตวิทยาในการสอน	20	24.10
มีทักษะด้านการสอน	20	24.10
การแต่งกาย กิริยา วาจาเหมาะสม	16	19.28
มีความรับผิดชอบสูง	15	18.07
มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	15	18.07

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอน		
ด้านความรู้ความสามารถ*		
เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้	82	98.80
มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะสอน	71	85.54
วิเคราะห์หลักสูตรได้	67	80.72
คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอน ด้านวิชา		
เกษตร/เกษตรกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร*		
มีความสามารถในการควบคุมดูแลให้		
ผู้เรียนปฏิบัติงานในวิชาเรียนได้	79	95.18
มีทักษะการปฏิบัติงานเกษตร / คหกรรม/		
อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอน	76	91.57
มีความรู้ในเนื้อหาวิชาการเกษตร/		
คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน	73	87.95

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงต้องการนักศึกษาฝึกสอนที่มีคุณลักษณะที่สำคัญโดยทั่วไปเรียงลำดับดังนี้ คือ ลำดับที่ 1 มีมนุษยสัมพันธ์ดีร้อยละ 40.96 ลำดับที่ 2 มีความรู้ด้านการเกษตรเป็นอย่างดี ร้อยละ 26.51 ลำดับที่ 3 มีความสามารถด้านการผลิตสื่อการสอน ร้อยละ 25.30 รองลงไปคือ มีทักษะด้านการเกษตร มีจิตวิทยาในการสอน และมีทักษะด้านการสอน ร้อยละ 24.10 การแต่งกาย กิริยา วาจาเหมาะสม ร้อยละ 19.28 สุดท้ายคือ มีความรับผิดชอบสูงและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร้อยละ 18.07

นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.80) ต้องการให้นักศึกษาฝึกสอนมีคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถ ที่สำคัญมากที่สุด คือ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ ลำดับรองลงมา คือ มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะสอน (ร้อยละ 85.54) และ ควรวิเคราะห์หลักสูตรได้ (ร้อยละ 80.72)

ส่วนคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอน ด้านวิชาเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร พบว่าผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.18) เห็นว่าลำดับที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ มีความสามารถในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในวิชาเรียนได้ รองลงมา

ซึ่งมีความสำคัญใกล้เคียงกัน คือ มีทักษะการปฏิบัติงาน เกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอน (ร้อยละ 91.57) และมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน (ร้อยละ 87.95)

ความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

พบว่าผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.93 มีความคิดเห็นที่เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงร้อยละ 18.07 คิดว่านักศึกษาควรมีความรู้ความสามารถด้านพืชศาสตร์ในเรื่องการปลูก การบำรุงพืชมากที่สุด ส่วนด้านสัตวศาสตร์ควรมีความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด ร้อยละ 13.25 ด้านคหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรควรมีความรู้เรื่องอาหารมากที่สุด ร้อยละ 20.48 นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง ร้อยละ 1.20 คิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีความรู้ด้านอื่น ๆ อีก คือ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนในการใช้เครื่องมือที่ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง ร้อยละ 84.34 คิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีข้อพึงปฏิบัติในการใช้เครื่องมือมากที่สุด คือ สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดีเมื่อมีเครื่องมือประกอบการสอน

บุคลิกภาพของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเกินครึ่ง (ร้อยละ 61.45) มีความคิดเห็นที่เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความเป็นครูในระดับมาก อย่างไรก็ตามผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเกือบครึ่ง (ร้อยละ 46.99) คิดว่านักศึกษาที่เคยฝึกสอนในสถานศึกษาควรพัฒนาบุคลิกภาพในเรื่องการวางตัวกับนักเรียนอย่างเหมาะสมให้มากที่สุด นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 92.77) ต้องการให้นักศึกษาฝึกสอน มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ความ

ร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น (ร้อยละ 74.70) และมีความเอื้อเฟื้อและเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ (ร้อยละ 57.83)

ความเป็นครูของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.12) คิดว่านักศึกษาฝึกสอนต้องมีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับจรรยาบรรณครู

ความสามารถพิเศษของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.82) คิดว่า นักศึกษาฝึกสอนควรมีความสามารถจัดทำป้ายและบอร์ดนิทรรศการ รองลงมาคือ มีความสามารถผลิตสื่อได้ (ร้อยละ 77.12) และมีความสามารถด้านกีฬานันทนาการ (ร้อยละ 55.42)

11. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีประเด็นที่สำคัญพอที่จะนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นที่เห็นว่าผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอน คือ รอง/ผู้ช่วยวิชาการ และปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาคือ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์ที่เลี้ยง ทั้งนี้เนื่องจากการติดต่อประสานงานขอความอนุเคราะห์ในการส่งนักศึกษาฝึกสอนนั้น จะทำตามขั้นตอนโดยการส่งหนังสือไปยังสถานศึกษาจากนั้นผู้บริหารของสถานศึกษาจะเป็นฝ่ายสำรวจความพร้อมของอาจารย์ที่เลี้ยง แล้วจึงส่งหนังสือตอบกลับมายังภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

2. ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นที่เห็นว่าส่วนใหญ่สาขาที่เปิดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับอาชีวศึกษา ได้แก่ วิชาหลักการเลี้ยงสัตว์ทั่วไป

การประมง หลักพืชกรรม และวิชาอุตสาหกรรมเกษตร เป็นต้น ส่วนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชาส่วนใหญ่ที่เปิดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่ วิชาเกษตรด้านพืช ส่วนวิชาคหกรรม ได้แก่ วิชาด้านงานประดิษฐ์ งานบ้าน ด้านอาหารและเครื่องคั้ม เป็นต้น เป็นรายวิชาที่ทางสถานศึกษาได้เปิดสอนอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับรายวิชาที่นักศึกษาฝึกสอนได้เคยศึกษามาจากภาควิชาครุศาสตร์เกษตร และสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาเดิม

3. ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่าการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นกระบวนการที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ การปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกสอน ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาฝึกสอนจะได้เข้าใจการปฏิบัติตนระหว่างการศึกษา ทำให้เมื่อไปทำการสอนในสถานศึกษาจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานศึกษาได้ นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่า อาจารย์นิเทศควรจะมีการนิเทศการสอนของนักศึกษาอย่างน้อย 2 ครั้ง ควรมีเวลาเพียงพอที่จะทำการนิเทศได้ อาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงควรร่วมกันประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศจะได้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการฝึกการสอนและปัญหาในระหว่างการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนซึ่งจะทำให้ทั้งอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงให้คำแนะนำปรึกษาที่สอดคล้องกันและสามารถร่วมกันประเมินผลการสอนของนักศึกษาฝึกสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่า ปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอนนั้น ในด้านนักศึกษาฝึกสอนโดยส่วนใหญ่ คือ นักศึกษาขาดความรับผิดชอบ ขาดความพร้อม เนื่องจากนักศึกษาที่ฝึกสอนโดยส่วนใหญ่มักจะกังวลกับการทำปัญหาพิเศษ และการสัมมนาการสอน ซึ่งจะจัดขึ้นในวันศุกร์ อีกทั้งหากนักศึกษาฝึกสอนได้ฝึกสอนในสถานศึกษาที่ห่างไกลจากที่พักทำให้นักศึกษามาสาย อย่างไรก็ตามยังคงมีนักศึกษาน้อยที่ขาดความรับผิดชอบ และขาดความพร้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาในด้านอาจารย์พี่เลี้ยง คืออาจารย์พี่เลี้ยงไม่ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องและขาดการเอาใจใส่ต่อนักศึกษาฝึกสอน และนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์พี่เลี้ยงบางท่านต้องสอนวิชาอื่นนอกเหนือจากวิชาเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรดังปรากฏในตารางที่ 2 อีกทั้งบางครั้งก็ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาในการจัดทำโครงการต่าง ๆ

ปัญหาในด้านอาจารย์นิเทศ คือ ไปนิเทศน้อยครั้งและไม่ตรงตามเวลา ทั้งนี้เนื่องจาก อาจารย์นิเทศบางท่านมีชั่วโมงสอนที่ตรงกับชั่วโมงฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน อีกทั้งต้องทำการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนหลายสถานศึกษา ซึ่งอาจทำให้การดูแลนักศึกษาฝึกสอนไม่ทั่วถึง

ปัญหาด้านกระบวนการจัดการฝึกสอน คือ มีปัญหาในการประสานงานระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศ ทั้งนี้เนื่องจากบางครั้งอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศต่างก็มีภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบในสถานศึกษามากทำให้ขาดการประสานงานในการจัดการรับส่งแผนการสอนของนักศึกษาฝึกสอน อีกทั้งระยะเวลาการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนกับการเปิดและปิดภาคเรียนของสถานศึกษาไม่ตรงกันทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประสานงานกัน

5. สำหรับคุณลักษณะที่สำคัญโดยทั่วไปของนักศึกษาฝึกสอนนั้น พบว่าผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงต้องการนักศึกษาฝึกสอนที่มีคุณลักษณะที่สำคัญอันดับที่ 1 คือ มีมนุษยสัมพันธ์ดี เนื่องจากนักศึกษาฝึกสอนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์ท่านอื่น ๆ และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาได้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นบันไดก้าวแรกของนักศึกษาฝึกสอนในการเริ่มทำการฝึกสอนในชั้นเรียน

ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 80.00 คิดว่า ความรู้ ความสามารถ ที่สำคัญมากที่สุดของนักศึกษาฝึกสอน คือ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะสอน และสามารถวิเคราะห์หลักสูตรได้ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาฝึกสอนเกิดความมั่นใจในแต่ละขั้นตอนของการสอนจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตนเองได้ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์และวางแผนไว้ทำให้

ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเกือบทั้งหมดคิดว่า คุณลักษณะที่มีความสำคัญมากที่สุดของนักศึกษาฝึกสอน ด้านวิชาเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร คือ มีความสามารถในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานใน วิชาเรียนได้ มีทักษะการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/ อุตสาหกรรมเกษตร ในวิชาที่สอนและมีความรู้ใน เนื้อหาวิชาการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษามีวัยที่ใกล้เคียงกับนักเรียนอาจทำให้นักเรียนไม่เชื่อฟัง การวางตัวเป็นผู้ที่ทรงความรู้ทั้งด้าน ทฤษฎีและปฏิบัติอาจทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นและ ศรัทธาได้

6. ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ว่านักศึกษาฝึกสอนมีความรู้ ความสามารถในการ ปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้บริหารและอาจารย์ ที่เลี้ยง คิดว่านักศึกษาคควมีความรู้ความสามารถด้านพืช ศาสตร์ในเรื่องการปลูก การบำรุงพืชมากที่สุด ส่วนด้าน สัตวศาสตร์ควรมีความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด ด้านค หกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรควรมีความรู้เรื่องอาหารมาก ที่สุด นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง คิดว่า นักศึกษาฝึกสอนควรมีความรู้ด้านอื่น ๆ อีก คือ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากเรื่อง ดังกล่าวเป็นการเริ่มต้นการเสริมสร้างคนให้มีการเรียนรู้ วิชาการและทักษะต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเสริมสร้างคุณธรรม จนมีความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน ของคนในสังคม และอยู่ร่วมกับระบบนิเวศน์วิทยาอย่าง สมดุลสามารถทำตนให้เป็นพึ่งของตนเองได้ และเป็นที่พึ่ง ของผู้อื่นได้

ส่วนในการใช้เครื่องมือนี้ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง คิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีข้อพึงปฏิบัติในการใช้ เครื่องมือมากที่สุด คือ ควรมีเครื่องมือประกอบการสอนที่ สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี ทั้งนี้เนื่องจากทางสถานศึกษา มักจะมีสื่อการสอนไม่พอเพียง อีกทั้งนักศึกษาอาจยังขาด ประสบการณ์ในการเลือกและใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม

7. ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็น ว่า นักศึกษาฝึกสอนมีบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความเป็นครูใน

ระดับมาก อย่างไรก็ตามผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเกือบ ครึ่ง คิดว่านักศึกษาที่เคยฝึกสอนในสถานศึกษาควรพัฒนา บุคลิกภาพในเรื่องการวางตัวกับนักเรียนอย่างเหมาะสมให้ มากที่สุดเนื่องจากนักศึกษามีวัยที่ใกล้เคียงกับนักเรียน นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเกือบทั้งหมด ต้องการให้นักศึกษาฝึกสอน มีความกระตือรือร้นในการ ทำงานมากที่สุด

8. ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่คิดว่านักศึกษา ฝึกสอนต้องมีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับ จรรยาบรรณครู ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง คิดว่าเมื่อนักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณครูแล้ว จะสามารถฝึกฝน ปฏิบัติตนเป็นครูที่ดีมีจรรยาบรรณใน วิชาชีพได้

9. ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่คิดว่านักศึกษา ฝึกสอนควรมีความสามารถจัดทำป้ายและบอร์ดนิทรรศการ มีความสามารถผลิตสื่อได้ ทั้งนี้เนื่องจากโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษามีมากมายหลายครั้งที่ผู้สอนจะต้องมาจัดทำ ป้ายและบอร์ดนิทรรศการ ในวันสำคัญต่าง ๆ อีกทั้งในการ เรียนการสอน ผู้สอนจำเป็นต้องผลิตและใช้สื่อการสอน หลายประเภทเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้สูงสุด

12. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุ ศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายและหลายระดับ เพื่อให้ให้นักศึกษาฝึกสอนปฏิบัติหน้าที่ครูได้ดีและเกิดความ มั่นใจ อันจะนำไปสู่ความรักความศรัทธาในอาชีพ เป็น ประจักษ์ไปสู่ความมีวิญญูณของความเป็นครูดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมควรต้องมี นโยบายดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ฝึกสอนให้ชัดเจนในด้านการมีความรู้ในหลักสูตรที่จะสอน และมีความสามารถในการสอนที่มีการนำไปใช้

1.2 การวางแผนทาง/แผนการบริหารจัดการในการ
สร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักศึกษาฝึกสอน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับปฏิบัติ

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตรควรดำเนินการสร้าง
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถของ
นักศึกษาครุศาสตร์เกษตร 6 ด้าน ได้แก่

- 2.1 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
- 2.2 การมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่สอน
- 2.3 การมีความสามารถวิเคราะห์หลักสูตรได้
- 2.4 การมีความสามารถในการควบคุมดูแลผู้เรียนให้
ปฏิบัติงานในวิชาเรียน
- 2.5 การมีทักษะในการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/
อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอน
- 2.6 การมีความรู้ในเนื้อหาทางการเกษตร/คหกรรม/
อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์
ที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งนี้เพื่อจะได้
ทราบถึงปัญหาในการนิเทศ กระบวนการในการจัดการ
นิเทศ และการติดตามผลของนักศึกษาฝึกสอน อันจะ
นำไปสู่การจัดรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ
ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ในมุมมองของอาจารย์นิเทศก์
ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ประกอบกับข้อมูลของอาจารย์ที่
เลี้ยง และสถานศึกษา

3.2 ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
ที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อทราบถึง
ข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ในการฝึกสอนอันจะนำไปสู่การจัด
กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างมี
ประสิทธิภาพและสร้างเสริมคุณภาพของการผลิตครูเกษตร
ที่พึงประสงค์ได้เป็นอย่างดี

3.3 ควรดำเนินการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ของนักศึกษาฝึกสอนในด้านการเขียนแผนการ
จัดการเรียนรู้ การมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่สอน การมี
ความสามารถวิเคราะห์หลักสูตรได้ การมีความสามารถในการ
ควบคุมดูแลผู้เรียนให้ปฏิบัติงานในวิชาเรียน การมี

ทักษะในการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรม
เกษตรในวิชาที่สอน และการมีความรู้ในเนื้อหาทาง
การเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอนเพื่อ
นำมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงความรู้ ความสามารถของ
นักศึกษาที่จะออกฝึกสอนต่อไป

3.4 ควรเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและ
อาจารย์ที่เลี้ยงระหว่างกลุ่มโรงเรียนระดับการศึกษาชั้น
พื้นฐานกับวิทยาลัยเกษตรระดับอาชีวศึกษา ที่มีต่อการ
จัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์
เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ว่ามีนัยสำคัญทาง
สถิติต่อกันหรือไม่

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความ
กรุณาจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รอง
ศาสตราจารย์ ดร. นพคุณ ศิริวรรณ ที่ปรึกษาคณะผู้วิจัย
ซึ่งได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยทุก
ขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการวิจัย
ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงในสถานศึกษาฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง ในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน และระดับ
อาชีวศึกษาจำนวน 16 แห่ง ซึ่งได้กรุณาให้ความร่วมมือใน
การตอบแบบสอบถามการวิจัยอย่างดีและสมบูรณ์ตลอดจน
บุคลากร ในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทุกระดับ
ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกใน
การทำวิจัยด้วยดีตลอดมา

คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของบุคคลต่าง ๆ
ที่กล่าวมาข้างต้น และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา
 ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2549. สภาพและปัญหาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน.

[Online].Available : <http://www.dcms.thailis.or.th/dcms/download.php>.

- [2] สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 2549. สภาพการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปของนักศึกษาภาคปกติ สถาบันราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา ในปีการศึกษา 2544. [Online].Available :

<http://www.thaiedresearch.org/result/result.php>.

- [3] ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร. 2541. คู่มือการฝึกสอน. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (อค์ตำนาน).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้